

Oh, ta brezupna mladina – ali res?

■ **Valentina Kobal**, prof. slovenščine in angleščine. Zaposlena je v Šolskem centru Nova Gorica, o. e. Biotehniška šola Šempeter pri Gorici. Je soavtorica in recenzentka učbenikov za slovenščino ter članica Državne predmetne komisije za poklicno maturo (slovenščina in slovenščina kot drugi jezik).

»Naša mladina ljubi razkošje. Ima slabe manire, prezira avtoriteto, nima spoštovanja do starejših in raje klepetajo, kot dela. Otroci so zdaj tirani, ne služabniki svojih družin. Ne vstajajo, ko starejši vstopijo v sobo. Ugovarjajo svojim staršem, klepetajo pred družbo, požrešno jedo za mizo, križajo noge in tiranizirajo svoje učitelje.«

Morda ste bili tudi sami kdaj priča takšnim ali podobnim izjavam iz ust starejših kolegov učiteljev, ko so se utrujeni in razočarani vrnili iz razreda. Morda ste podobno mnenje slišali od prodajalke v trgovini, od šoferja na avtobusu ali od medicinske sestre v čakalnici ... in se s povedanim seveda strinjali. Naj vas potolažim. To so besede slavnega grškega filozofa Sokrata (470–399 pr. Kr.), ki nam dokazujejo, da so odrasli že pred skoraj 2500 leti s kritičnim očesom gledali na mlade in na njihovo 'brezupno' ravnanje.

Generacija Z

Kaj bi cenjeni filozof rekel danes, ko bi opazoval mlade? Seznam svojih kritičnih opazanj bi lahko kar občutno podaljšal. V šoli bi opazil nizko ali nikakršno zavzetost za delo, pomanjkanje odgovornosti, motivacije in ambicij. Upravičeno bi lahko za to krivil prekomerno uporabo tehnologije, ki odvrta in zamegljuje pozornost mladih, ali pa pomanjkanje jasnih ciljev. Opazil bi, da se navezanost na tehnologijo odraža v odvisnosti od družbenih omrežij, videoiger in drugih digitalnih vsebin, kajti lažje se je skriti za lažno identiteto na družbenem omrežju in živeti vzporedno življenje v virtualnem svetu. Takoj bi mu bili očitni tudi negativni vplivi tehnologije na socialne veščine (ali mladi sploh še znajo komunicirati iz oči v oči, znajo izražati svoja čustva, znajo graditi medsebojne odnose?), fizično zdravje in sposobnost koncentracije tako v šoli kot v vsakdanjem

življenju. Spraševal bi se, zakaj je med današnjimi mladimi tako zelo povečana stopnja anksioznosti, depresij in drugih duševnih težav. To vprašanje žal ne bi bilo retorično, saj dobro vemo, da je pritisk družbenih omrežij za mlade pogosto nevzdržen in da je tudi njihova misel na prihodnost, tako na osebnem in družinskem kot širšem družbenem pogledu, negotova. In katere očitke – ki jih lahko razumemo tudi kot iskreno skrb in željo po tem, da bi mladi uspeli in živeli polno življenje – še lahko slišimo? Da mladi niso pripravljeni trdo delati, da bi dosegli svoje cilje. Da pričakujejo takojšnje rezultate brez vloženega truda. Da ne znajo sprejemati konstruktivne kritike. Da ne spoštujejo avtoritete, izkušenj in modrosti starejših. Da so preveč osredotočeni na materialne dobrine, potrošništvo, trenutne užitke. Da ne načrtujejo svoje prihodnosti. Da niso samostojni in prepočasi zapuščajo dom. Da se ne potrudijo, da bi postali finančno neodvisni. Res je brezupna ta generacija Z!

Mladina – odsev časa

Toda – ali to drži? So mladi danes res tako zelo brezupni? Niso morda samo drugačni od svoje predhodne generacije? In ta predhodna spet drugačna od svoje predhodne? Mar niso naši mladi odsev nas samih? Zase lahko rečem, da si bom v trenutku, ko bom mlade opredelila kot brezupne primerke, pripisala tudi diagnozo: stara po srcu in po duši, okorela v razmišljanju, za odpis.

Mladi danes rastejo v drugačnem, zanje edinem, digitalnem svetu, ki ga mi nismo poznali. Posledično so za razliko od starejših izjemno tehnološko pismeni. To jim omogoča dostop do učenja novih veščin, informacij in povezovanje z ljudmi po vsem svetu. Njihova sposobnost hitrega prilagajanja novim tehnologijam je lahko velika prednost. Mladi so danes tudi bolj družbeno ozaveščeni, morda bolj kot kdajkoli prej. Imajo občutek za pravico, se zanj zavzemajo, občutljivi so na okoljske probleme in angažirani za spremembe. Priznati si moramo, da nas mladi prekašajo še na enem področju: v kreativnih idejah in inovativnih rešitvah. Zmožni so razmišljati izven okvirov in iskati nove pristope k problemom na vseh področjih, tudi v znanosti in umetnosti. Morda so tudi odpornejši od nas. Soočajo se z vsemi vrstami izzivov, vendar se znajo hitro prilagoditi in najti rešitve.

Foto: Peter Prebil

Večni iskalci in soustvarjalci prihodnosti

V današnjem času večkrat slišimo mlade pare, ki kot razlog, da se ne odločajo za otroke, navajajo kruti in sovražni svet. Ne želijo si, da bi bili njihovi otroci travmatizirani v svetu brez prihodnosti in brez upanja. Ta lažni idealizem preprosto ne drži, saj delo z mladimi dokazuje nasprotno, da je njihovo upanje namreč še kako trdno in da ostajajo večni iskalci ter vztrajni spraševalci. So čisto pravi romarji upanja.

In kje danes mladi najdejo vir upanja? Za mnoge je vir upanja prav šola in izobraževanje. Pridobivanje znanja in veščin jim skozi trden izobraževalni sistem, ki poleg pouka vključuje tudi razne delavnice, študijske izmenjave in prostovoljno delo, odpira vrata do uspešne prihodnosti. Eden najpomembnejših dejavnikov – prinašalcev upanja – je v obdobju odraščanja prav učitelj, ki jih podpira in motivira, jim dviga samozavest, vpliva na njihovo samopodobo. Premalokrat se zavedamo, kako pomembna sporočila upanja predaja-

jamo svojim učencem z besedo in svojim zgledom. Kako jih visoko dviga javno izražena pohvala (graja naj bo izražena na štiri oči!), upoštevanje njihovih idej ali pa preprosto poslušanje njihovega mnenja. Kot suha goba po kapljicah vpijajo naša pozitivna stališča, trdna načela in jasno moralno držo. Mladi so kritični poslušalci in nenehni iskalci.

Pomemben vir upanja za mlade so tudi možnosti za zaposlitev in uspešno kariero. Sodobni čas prinaša priložnosti za delo v mnogih hitro rastočih podjetjih z novimi tehnologijami. Stabilna prihodnost ni nujno povezana s stopnjo izobrazbe, pač pa s pripravljenostjo za delo, ki človeka osrečuje. Gradnja stabilne prihodnosti se namreč začne s spoštovanjem vsakega družbeno koristnega dela. Mladi si še kako želijo soustvarjati prihodnost, le dovolj priložnosti jim moramo dati.

Tudi občutek pripadnosti in močne socialne vezi so za mlade pomembni viri upanja. Sodelovanje v skupnih projektih (pevski zbori, športni klubi, društva, birmanske in mladinske skupine) ustvarja povezanost; družbeno angažiranje (civilne

inicative, podmladki političnih strank) in prostovoljstvo pa notranjo obogatitev. Mlade navdihujejo tudi pozitivni vzorniki, uspešni posamezniki (športniki, glasbeniki, podjetniki), ki so premagali ovire in dosegli svoje cilje; to jim daje upanje za lastno prihodnost.

Mladi se danes soočajo z mnogimi izzivi, marsikateri so nam popolnoma neznani, saj se v svoji mladosti sami nismo soočali z njimi. Pomembno je, da prepoznamo njihovo izjemnost (mladih, ne izzivov!) in si priznamo, da nas njihova drugačnost bogati, nikakor pa nas ne sme strahiti. Prepoznati moramo njihove številne pozitivne lastnosti in neizmeren potencial. Namesto da tarnamo nad njimi in njihovo 'brezupnostjo', jim raje stopimo korak naproti in vlagajmo v njihovo izobraževanje, priložnost za razvoj in medgeneracijsko sodelovanje. Pomagajmo jim krepiti zdravo samozavest, pozitivno motivacijo in vero v uspeh, saj bo to prispevalo k boljši prihodnosti za vse nas. In še odziv na trditev v naslovu: Ne, ni res! Mladina ni brezupna, pač pa vedno znova polna presenečenj!

Foto: Matej Hozjan